

Telecomraad (informeel) d.d. 9 oktober 2025

Telecomraad (informeel) d.d. 9 oktober 2025

Aan de orde is het **tweeminutendebat Telecomraad (informeel) d.d. 9 oktober 2025 (21501-33, nr. 1149)**.

De voorzitter:

We gaan in één beweging door met het tweeminutendebat Telecomraad (informeel) d.d. 9 oktober 2025 (21501-33, nr. 1149). We hebben vier sprekers van de zijde van de Kamer. De eerste is de heer Ceder van de fractie van de ChristenUnie.

Misschien kan de heer Van Haasen gaan zitten. Dingdong! Meneer Van Haasen? Meneer Van Haasen? Meneer Van Haasen? Dank u wel.

Het woord is aan meneer Ceder.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Dank u wel, voorzitter. Ik heb drie moties.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het Deens voorzitterschap een nieuw compromisvoorstel inzake de CSAM-verordening heeft gedeeld;

overwegende dat CSAM een belangrijke stap is in het beter beschermen van kinderen en het aanpakken van seksueel misbruik;

verzoekt de regering om positief te staan ten opzichte van het compromisvoorstel en de algemene oriëntatie desgevraagd te steunen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Ceder.

Zij krijgt nr. 1152 (21501-33).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat in 2024 een motie is aangenomen die oproept tot het verkennen op welke manier het recht op gegevensverwijdering zo toegankelijk mogelijk kan worden

gemaakt (36600-VII, nr. 60), maar dat deze motie tot op heden nog niet is uitgevoerd;

constaterende dat deze motie raakt aan Europese wet- en regelgeving en de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) nationaal toezichthouder is;

verzoekt de regering om in EU-verband te verkennen hoe gegevensverwijdering toegankelijker gemaakt kan worden, bijvoorbeeld door een vergelijking met andere EU-lidstaten, tegelijkertijd nationaal hierover het gesprek te voeren met de AP, en over de uitkomsten aan de Kamer te rapporteren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Ceder en Six Dijkstra.

Zij krijgt nr. 1153 (21501-33).

De heer **Ceder** (ChristenUnie):

Voorzitter. Tot slot gaat het over leeftijdsverificatie. Er zijn door de Kamer meerdere moties ingediend die stellen dat er een nationale wet moet komen om kinderen te beschermen, maar die worden gewoon niet uitgevoerd. Daar hebben we al een debat over gehad met de voorganger van de minister. De Kamer eist gewoon nationale wetgeving. We zien dat steeds meer landen het al geïmplementeerd hebben of daarmee bezig zijn. De Kamer is het hoogste orgaan. Wij hebben een verantwoordelijkheid, ook voor kinderen. Onze oproep aan de regering is: voer de moties uit. Daarom de volgende motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat effectieve online leeftijdsverificatie van belang is om kinderen te beschermen tegen schadelijke content en dat er goede technologieën beschikbaar zijn die leeftijdsverificatie mogelijk maken zonder persoonsgegevens te delen met commerciële partijen;

constaterende dat dergelijke verificatie raakt aan diverse wet- en regelgeving en departementale verantwoordelijkheden;

overwegende dat er samenwerking tussen relevante departementen en stakeholders nodig is voor een veilige, toegankelijke en privacyvriendelijke implementatie;

verzoekt de regering om, in aanvulling op de lopende verkenning met TNO, een interdepartementale taskforce leeftijdsverificatie op te richten die juridische, beleidsmatige en technische inzichten bundelt, de implementatie van betrouwbare en privacyvriendelijke leeftijdsverificatietechnologie bevordert en toewerkt naar adequate online handhaving van geldende wetgeving omtrent leeftijdsgrenzen;

verzoekt de regering tevens om een helder tijdpad voor de wettelijke verankering van leeftijdsverificatie in Nederland, conform de aangenomen motie-Ceder/Six Dijkstra,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Ceder en Six Dijkstra.

Zij krijgt nr. 1154 (21501-33).

De heer **Ceder** (ChristenUnie):

Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter:

De heer Six Dijkstra.

De heer **Six Dijkstra** (NSC):

Dank, voorzitter. Ik heb twee moties van mijn kant.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de Europese Commissie onderzoekt of overheden voor strategische toepassingen alleen nog cloudoplossingen mogen gebruiken van aanbieders die volledig binnen de EU opereren en onder EU-wetgeving vallen;

verzoekt de regering het uitgangspunt van een soevereine cloud voor strategische toepassingen onomwonden te steunen, conform de met algemene stemmen aangenomen motie-Bruyning/Thijssen (36574, nr. 13),

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Six Dijkstra en Kathmann.

Zij krijgt nr. 1155 (21501-33).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat met het kinderrechtenimpactassessment (KIA) als opvolging aan een aangenomen Kamermotie een belangrijk instrument is ontwikkeld om de risico's en kansen van digitale diensten voor kinderrechten in kaart te brengen;

overwegende dat grote platforms als TikTok, Instagram en Snapchat de mond vol hebben van het beschermen van kinderen, maar weigeren mee te werken aan de uitvoering van KIA's door de overheid;

verzoekt de staatssecretaris om in overheidscommunicatie naming-and-shaming te verbinden aan grote techplatforms die niet meewerken aan kinderrechtenimpactassessments;

verzoekt de staatssecretaris tevens om te onderzoeken of en hoe een keurmerk, publieke erkenning of andersoortige stimulans kan worden ingesteld voor bedrijven die actief en constructief meewerken aan KIA's en bijdragen aan een kindvriendelijke en veilige digitale omgeving,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Six Dijkstra, Ceder, Van der Werf en Kathmann.

Zij krijgt nr. 1156 (21501-33).

Mevrouw Kathmann, GroenLinks-Partij van de Arbeid.

Mevrouw **Kathmann** (GroenLinks-PvdA):

Voorzitter, ik heb twee moties.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

van mening dat de kosten van de gevolgen van sociale media niet alleen door de samenleving, maar ook door de verantwoordelijke internationale techbedrijven moeten worden gedragen;

overwegende dat meerdere EU-lidstaten een nationale digitaaldienstenbelasting heffen, die hiervoor kan worden gebruikt;

constaterende dat de regering aangeeft dat er beperkte uitvoerbare mogelijkheden zijn voor een nationale digitale-dienstenbelasting;

verzoekt de regering om nader te onderzoeken onder welke voorwaarden een gerichte digitaaldienstenbelasting effectief, uitvoerbaar en proportioneel kan zijn, en de Kamer hierover in de eerste helft van 2026 te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Kathmann en Stultiens.

Zij krijgt nr. 1157 (21501-33).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat zowel de AIVD als de NCTV een zorgwekkende trend zien van online-extremisme en radicalisering van jongeren via sociale media;

overwegende dat uit onderzoek van NRC blijkt dat TikTok via algoritmes opzettelijk extreemrechtse content aanbeveelt om aandacht, donaties en dus meer winst voor het bedrijf te genereren;

overwegende dat Amerikaanse techgiganten, zoals X en Meta, ook gebruikmaken van algoritmes op basis van onlinetracking of interactie en deze bijdragen aan de radicalisering van jongeren;

verzoekt de regering om zich ten volste in te zetten voor een volledig Europees verbod op radicaliserende algoritmes, gebaseerd op onlinetracking of interactie, en te pleiten voor sancties en beperkingen op grote onlineplatforms die deze algoritmes gebruiken;

verzoekt de regering om dergelijke algoritmes op grote onlineplatforms met spoed te verbieden in Nederland,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Kathmann en Timmermans.

Zij krijgt nr. 1158 (21501-33).

De heer Diederik van Dijk, Staatkundig Gereformeerde Partij.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Dank, voorzitter. Ik heb één motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat Spanje, Frankrijk, Griekenland en Denemarken binnen de EU pleiten voor het invoeren van een Europese digitale leeftijdsgrens, gepaard met verplichte leeftijdsverificatie voor onlinediensten, om jongeren beter te beschermen tegen schadelijke online-invloeden;

overwegende dat het van belang is om bij de invoering van een Europese digitale leeftijdsgrens voor onlinediensten een adequaat leeftijdsverificatiesysteem toe te passen, daarbij de privacy van gebruikers te waarborgen en te

streven naar een zo gebruiksvriendelijke en technisch-efficiënte aanpak;

verzoekt de regering, naast nationale initiatieven, zich in EU-verband aan te sluiten bij het initiatief van Spanje, Frankrijk, Griekenland en Denemarken om leeftijdsgrenzen en verplichte leeftijdsverificatie op alle onlinediensten, waaronder sociale media, in te voeren, daarbij specifiek aandacht te vragen voor waarborgen ten aanzien van de privacy van gebruikers, de rechten van ouders en te pleiten voor het verplicht stellen van deze verificatie op appstore-niveau op EU-niveau,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Diederik van Dijk, Six Dijkstra en Ceder.

Zij krijgt nr. 1159 (21501-33).

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):

Dank u, voorzitter.

De voorzitter:

Nee, meneer Ceder, ik sta geen interrupties toe. Ik schors vier minuten en daarna gaan we luisteren naar de staatssecretaris.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De voorzitter:

Het woord is aan de staatssecretaris.

Staatssecretaris **Van Marum:**

De motie op stuk nr. 1152: ontijdig. Ook ik vind het beter beschermen van kinderen en het aanpakken van seksueel misbruik erg belangrijk. Alleen, het huidige compromisvoorstel kunnen wij als Nederland niet steunen, omdat wij end-to-endencryptie niet willen verzwakken. Hierover vindt donderdag een commissiedebat JBZ-Raad plaats. Vandaar dat ik deze motie het oordeel "ontijdig" moet geven.

De voorzitter:

Meneer Six-Dijkstra, ik geef alleen ruimte voor vragen van de eerste indiener van de motie.

De motie op stuk nr. 1153.

Staatssecretaris **Van Marum:**

Over onlinegegevensverwijdering. Die motie is overbodig. Dit onderwerp ligt bij de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid. De Algemene verordening gegevensbescherming verbiedt een evenwichtig juridisch kader met betrekking tot het verwijderen van persoonsgegevens, waaronder een specifieke regeling ten aanzien van minderjarigen. Met de regelgeving is niets mis. Die biedt ook volop mogelijkheden, dus die hoeft niet te worden aangepast. De brief van mijn JenV-collega van dit voorjaar gaat hier ook op in.

Bovendien maakt de Autoriteit Persoonsgegevens met een voorlichting op haar website het recht op gegevenswisseling in artikel 17 AVG laagdrempelig en toegankelijk. Hiermee wordt ook voldoende tegemoetgekomen aan de gedachte die aan de motie ten grondslag ligt. Daarmee is deze motie overbodig.

De motie op stuk nr. 1154 krijgt oordeel Kamer indien ik de motie zo mag interpreteren dat we hierbij gebruikmaken van de bestaande overleggen, zoals het interdepartementaal overleg over online kinderrechten. We kijken hierbij ook naar de proportionaliteit en effectiviteit van online leeftijdsverificatie voor de specifieke type diensten. Ook interpreteer ik de motie zo dat wettelijke verankering sectoraal per type dienst wordt bepaald. Indien u hiermee één wet voor leeftijdsverificatie bedoelt, dan moet ik de motie ontraden.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Wij hebben niet gevraagd om één wet voor leeftijdsverificatie. Wij vragen iets simpels. Wij vragen om, daar waar het parlement gezegd heeft dat het verboden is om diensten te leveren aan jongeren of hen bepaalde schadelijke content te laten zien in de fysieke leefwereld, dit ook digitaal te handhaven. Daar heb je een wet voor nodig met een toegankelijke leeftijdsverificatie. Of dat 100 verschillende bepalingen zijn in allerlei verschillende deelbepalingen en wetten ... Het is allemaal prima, maar het moet er wel komen en er mag geen uitzondering zijn. Bepaalde dingen die strafbaar zijn, moeten nu eindelijk gehandhaafd worden. Als ik 'm zo mag interpreteren dat het inderdaad niet één wet is, maar we er wel voor zorgen dat met betrekking tot alles wat verboden is voor jongeren onder de 18 of 16, ook digitaal gecontroleerd wordt of de aanbieders zich aan de wet houden, dan ga ik akkoord. Zo niet, dan probeert het kabinet datgene wat wij wettelijk strafbaar hebben gesteld op digitale wijze te omzeilen; het wordt namelijk wel fysiek gecontroleerd. Dat kan ik niet accepteren en dat is ook niet de wens van de Kamer.

Staatssecretaris **Van Marum**:
Zoals ik 'm nu uitgesproken heb, zo kan ik 'm oordeel Kamer geven.

De **voorzitter**:
Met het voorbehoud in de richting van de heer Ceder natuurlijk. De heer Ceder bevestigt uw verzoek niet, stel ik dan even vast. Zeg ik het zo goed, meneer Ceder?

Staatssecretaris **Van Marum**:
Laten we anders nog even contact hebben om te kijken of we de juiste tekst in de juiste ...

De **voorzitter**:
Maar vooralsnog?

Staatssecretaris **Van Marum**:
Vooralsnog ...

De **voorzitter**:
Vooralsnog krijgt de motie oordeel Kamer.

Staatssecretaris **Van Marum**:
Met de mitsen en maren die ik erbij heb gelezen, krijgt de motie oordeel Kamer. Wij gaan nog even in overleg kijken hoe we tot een goede tekst kunnen komen die aan uw wensen recht doet.

De **voorzitter**:
De heer Ceder, heel kort.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Ik kijk uit naar het appje van de regering.

De **voorzitter**:
Bewaar ze wel goed hè, want het valt allemaal onder de Archiefwet.

Staatssecretaris **Van Marum**:
De motie op stuk nr. 1155: oordeel Kamer, met de opmerking dat er nog geen vastgestelde definitie is van de toepassingen die niet meer naar de publieke cloud moeten.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 1156.

Staatssecretaris **Van Marum**:
Die krijgt oordeel Kamer, als ik de motie zo mag interpreteren dat u met naming-and-shaming alleen bedoelt dat ik communiceer over het niet willen meewerken van sommige onlineplatforms. Ik heb uw Kamer hierover op 4 september geïnformeerd. Het is verder aan de onafhankelijke toezichthouders om te constateren of en op welke wijze wet- en regelgeving overtreden wordt. Zij kunnen hierbij gebruikmaken van de KIA's. Het tweede deel van het dictum over een keurmerk en publieke erkenning steun ik.

De **voorzitter**:
De heer Six Dijkstra beaamt dat, dus dan zal die oordeel Kamer zijn.

De heer **Six Dijkstra** (NSC):
Ja, dat beaam ik, voorzitter. Als er duidelijk gecommuniceerd wordt welke bedrijven niet voldoen, dan zie ik dit als opvolging.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 1158.

Staatssecretaris **Van Marum**:
Ik heb eerst nog de motie op stuk nr. 1157.

De **voorzitter**:
Herstel: de motie op stuk nr. 1157.

Staatssecretaris **Van Marum**:

Die is ontijdig. De staatssecretaris Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane heeft uw Kamer een brief gestuurd over de overwegingen die bij de invoering van de digital services tax aan de orde kunnen komen. Ik geef het oordeel "ontijdig", omdat over deze brief en de overwegingen nog geen debat in uw Kamer heeft plaatsgevonden. Ik stel voor dat u eerst het debat met mijn collega voert voordat onderzocht wordt hoe een nieuwe belasting vormgegeven kan worden.

De voorzitter:

Eén vraag, mevrouw Kathmann.

Mevrouw Kathmann (GroenLinks-PvdA):

De brief is klip-en-klaar en duidelijk. Er staat in dat het onder beperkte voorwaarden mogelijk zou kunnen zijn. Hoe sneller we een onderzoek hebben liggen over het hoe en waarom, hoe beter we het debat kunnen voeren. Het lijkt me dus juist fijn om 'm uit te voeren, want dan hebben we een beter debat.

Staatssecretaris Van Marum:

Ik hoor u, maar dit is mijn appreciatie.

De voorzitter:

De motie op stuk nr. 1158.

Staatssecretaris Van Marum:

Dat is een overbodige motie. Wat u wilt verbieden, namelijk terroristische content en het online verspreiden daarvan, is al verboden. De Autoriteit online Terroristisch en Kinderpornografisch Materiaal, de Europese Commissie en de Autoriteit Consument & Markt houden hier toezicht op en zorgen voor verwijdering. Radicaliserende algoritmes van de grote platformen worden aangepakt via de DSA. Die wet is recent in werking getreden. Tegen alle grote platformen zijn handhavingprocedures gestart door de toezichthouder. Dit betekent dat de platformen algoritmische systemen of moderatie moeten aanpassen, onder andere om radicaliserende algoritmes te beperken; anders volgt er een boete. Bij herhaaldelijke overtreding wordt het platform uit de lucht gehaald. Deze wet, en de handhaving ervan, is recent in werking getreden, namelijk in 2023. Het is dus belangrijk om het resultaat en de handhaving ervan af te wachten. In 2027 volgt de evaluatie van de DSA. Als dan blijkt dat radicaliserende algoritmes niet op deze manier kunnen worden aangepakt, zullen aanvullende aanscherpingen worden gedaan.

De voorzitter:

Eén vraag, mevrouw Kathmann.

Mevrouw Kathmann (GroenLinks-PvdA):

Een groot deel van het antwoord van de staatssecretaris klopt niet helemaal. Juist het verbod dat je moet onderzoeken en waarover het hier gaat, is namelijk uit de wet gesloopt. Dat lag wel voor. We zien nu in verschillende lidstaten dat democratieën onder druk staan en dat verkiezingen gekaapt dreigen te worden, ook die van ons op 29 oktober. Wachten op een evaluatie duurt dus echt te lang.

Dit gaat over het kunnen ingrijpen op een deel dat nu juist niet in de wet is opgenomen. Het gaat echt om die techniek.

Staatssecretaris Van Marum:

Ik hoor u, maar dit is mijn appreciatie.

De voorzitter:

De motie op stuk nr. 1159, ten slotte.

Staatssecretaris Van Marum:

Die moet ik ontraden. Ik vind het heel goed dat landen zich actief inzetten om kinderen te beschermen in de digitale wereld. Hierbij is leeftijdsverificatie een van de cruciale maatregelen die getroffen kunnen worden. Hierbij geldt wel dat het een zware maatregel is, die altijd proportioneel hoort te zijn. Deze maatregel wordt dan getroffen in het geval dat diensten en producten aangetoond een schadelijk effect hebben op kinderen, zoals bij alcohol, gokken en tabak het geval is. In die gevallen ben ik een voorstander van online leeftijdsverificatie. Ik volg de ontwikkelingen in de door u genoemde landen natuurlijk wel op de voet.

De beraadslaging wordt gesloten.

De voorzitter:

Donderdag stemmen wij over de moties. Tot zover dit debat. Ik schors tot 18.45 uur. Dank aan de staatssecretaris.

De vergadering wordt van 17.39 uur tot 18.49 uur geschorst.